

munkásságáról, hogy felvilágosítsa az itt ott mutatkozó kételyeket, hogy ama összetartó kapcsolatot, melynek a nemzet és a törvényhozás között szükségképpen meg kell lennie, kötelességéből kifolyólag szilárdan tenni igyekeznének: arról szó sincs. A képviselő a „grata domus“ politikai gondokon kívül tölti el s nem tartja szükségesnek a „házon“ kívül országos dolgokkal foglalkozni. „Hadd tegye meg a többi a kormány, hisz azért kormány!“ — S rá bízunk mindent a kormányra, arra a kormányra, melyet különben bírálni, szabadon ütni, verni minden képviselőnek hazafias kötelessége. De hazafiasságot ápolni, a törvények iránti tiszteletré buzditni, a népet a nemzet törvényhozása céljai felől felvilágosítani s céljai kivételében elősegíteni, kevés képviselőnek jut eszébe.

Ezért nem praktikus nép a mi nemzetünk.

A. M.

* Nyitra megye főispánját, Frickéki Timóth urat a Felsője saját kérelmére az állásától fölmentette és a megye főispánjává br. Majthényi László urat, Honmegye főispánját nevezte ki, e minőségében meghagyásával.

Az orosz-török barátságról nem rég terjesztet hitek mindinkább sajátságos módosítást nyernek a nyilvánosságra jutó jegyzékekben. Nehány nappal ezelőtt közölték Karatheodory basának a nagyhatalmakhoz intézett jegyzékét, melyben a bulgáriai mohamedánok sorsa miatt emel panaszt és éles szavakban eszteli az orosz-bolgár hatóságok eljárását Most viszont az orosz kormánytól kaptak az európai kabinetek jegyzékét, mely nem kevésbé élesen panaszkodik a porta ellen s különösen a montenegrói határszabályozás ügyének gyors elintézését követeli. A porta biztosai itt tudvalegileg különböző nehézségeket támasztottak s az orosz kormány most azt kívánja, hogy Huszein basa skutari kormányzó mozdítsák el, vagy legalább oly intézkedések tétessenek, hogy Huszein ne folytathassa tovább „fondorlatait.“

Mozgósítás a hírlapharanggal. Katonai szervezetünkben, úgy látjuk, már állandóan kétféle mozgósítás van rendszeresítve; egyik, melyet a fejedelem rendel el az alkotmány értelmében: a másik, melyet a hirharang csinál az olvasó közönség idegeinek foglalkoztatására. Az első rendszerre nagyon ritkán esik meg, a másik minden évben legalább néhányszor kísért. A hirharang jelenleg ismét teljes mozgósításában van; ma úgy tudjuk, írja a „N. H.“ már a mozgósítás harmadik napján vagyunk is e mozgósításnak igen komoly jelenségei vannak. Így például az, hogy a budapesti szertárban lázas tevékenység uralkodik; nemcsak katonái, de polgári erővel is dolgoznak reggeltől késő éjjelig s hogy erősen megvasalt — parasztsekkéhez hasonló — járműveket készítenek melyek a novi-bazári sziklás hegyeken használhatók legyenek. Mindezt a lázas munkát igen természetesen tüntetné fel az, hogy épen a budapesti hadtest a múlt évben mozgósítva lévén, szekerészeti sziereinek jó része Boszniában tönkre ment, s így a hadi felszerelés kiegészítés végett mielőbb pótlandó: azonkívül az sem igen csodálatos dolog tán, hogy a múlt évi tapasztalatok után könnyebb katonai kocsiakat is készítenek, a melyeket azért semmi józan ember nem fog azzal gyanusítani, hogy a novi-bazári sziklás hegyekre akarnak felmászni, mert hisz oda nem parasztkocsik, hanem épen szárnyas kocsiak kelljenek. Hanem mindezt a természetes magyarázat nem kell a hirharangnak neki ez — mozgósítás előjele.

A sepsiszentgyörgyi polgári leányiskola.

II.

Hogy polg. leányiskolánk hivatásának megfelelően, hogy a város és kormány által reá fordított tetemes költségeket rentirozza: némileg élébe kell mennünk a gyakorlati élet követelményeinek, és a szülők méltányos ohajtásának is, olyan intézettel kell emelnünk, hogy az egyszerű polgár és a módos kereskedő, a nemes uri családok és ahivatalnokok megnyugvással adhassák fel ide gyermekeiket.

Itt két nehézséggel állunk szemben; egyik az: hogy a mi társadalmunk nem barátkozott meg még az amerikai értelemben vett „polgár“ címmel.

Hát nem mondhatná e a földes ur és nagy kereskedő, a volt nemes és székely katona, a hivatalnok és tőkepénzes büszkén; „én magyar állampolgár vagyok!“ E szép címet csak a szegény iparos osztálynak adjuk? Tisztességes polgárcsaládok árthatlan leánykái mellett a tudományok szentélyében nem férhetnek-e meg egymás mellett a „nagyaság“ mama leánykái? Csupa in dokolatlan előítéletek legyeztetésére mindenik képlezeti kaszt számára egyegy külön tanintézetet állítson e az állam?

Másik nehézség, hogy a polgári leányiskolák tanterve csakugyan nem a szalonok parkettjei számára akar leányokat és anyákat nevelni, — a vendéghaj, a slepp, a magas sarok, a hajpor, a parfüm stb. hiányzanak belőle, legfőkébb a tanterv végén a rendkívüli tantárgyak rovatába beosztha-

tók. Azt nem kívánhatjuk, hogy a mi tücskeinként az állam külön kasztiskolákat állítson, és a polg. iskolák számára előírt tantervet alapjában megváltoztassa. De ezen tanterv keretében, miután a tanterv végén azt mondja a miniszteri utasítás: „Rendkívüli tantárgyakra fordítandó órák száma a körülmények szerint határozandó meg:“ — a mi élet szükségleteinknek megfelelőleg rendezhetjük be iskolánkat, egyik vagy másik kötelezett tantárgyra több gondot fordíthatunk, a rendkívüliek sorába főlvehetjük azokat a melyekre a szülők ez idő szerint nagyobb súlyt fektetnek.

Igy pl.

a) a magyarjku iskoláknál a németnyelv van a kötelezett tantárgyak sorába beosztva, és pedig a II. III. IV. osztályban hetenként 3-3 órán. A tanterv intenciója, a tananyag körülírása szerint ezen 3 évi tanfolyam alatt a növendékeknek annyira el kellene sajátítani a német nyelvet, hogy ne csak egyik nyelvről a másikra szabatosan fordítani tudjanak, hanem egyszerűbb fogalmazásokra is képesíttessenek.

E célt a mi viszonyaink közt a tanterv által kiszabott idő alatt elérni teljes lehetetlen. Pedig egyik fő cél, a szülők legfőbb és méltányos ohajtása az lenne, hogy ezen élő nyelvet a növendékek annyira elsajátítsák, hogy e nyelven társalogni, olvasni, írni és fogalmazni tudjanak. E végre a németnyelv tanítására egy képzett szaktanítóval, vagy tanítónővel, már az I. osztályon kezdve, hetenként legalább is 4 órát kellene fordítani; ohajtandó lenne, hogy a munka, rajz, szépirás tanításánál, hainem is a teljes előadási, de legalább a társalgás nyelv a német legyen.

En részemről egy második modern élő nyelv — angol vagy francia — tanítását mellőzném; „a ki sokat markol, keveset szorít.“

Legfőkébb a IV-ik osztályba venném föl a francia nyelvet hetenként 1-2 órán, mint rendkívüli tantárgyat, oly célból, hogy tanuljanak meg helyesen olvasni, hogy majd midőn a divatlapok francia ékes (?) műszavait, meg azokat a tanulságos (?) francia regényeket olvassák: ne tegyék magukat neveltségessé a mivel ember előtt.

b) A női munkákra — ám legyen ha tessék a pipere munkákra is — de főként a fehérnemű varrára és ruhaszabászatra, kézi- és gépvarrásra, is nagy gondot fordítanék. Haj! mert ha így haladunk a külföldi divat hajmólmolásában: gazdaszatunk és iparunk rohamos hanyatlásával, mire a mi leánykánk mamák és nagymamák lesznek, a gyermekek és unokák közül igen sokan fognak foltos ruhákban járni.

c) Végre a rendkívüli tantárgyak sorába — avagy csak azért is, hogy ez okból ne legyen kénytelen a szülők egy része nagy költséggel vagy külön nevelőt tartani, vagy más iskolákba adni gyermekét — fel kell-e venni a zene jelesen zongorázás tanítását; legalább is annyira képesíteni kellene az önként ajánlkozó növendékeket, hogy a hangjegyeket folyékonyan olvassák, azaz: a zene alapelemét valamely jó zongora-iskola módszere szerint alaposan elsajátítsák.

* * *

Közelebbről — ha időt szakíthatok rá — a szerkesztő ur engedelmével, az erkölcsi nevelésről, az iskolai rend és fegyelméről fogom szerény véleményemert nyilatítani.

Addig csak annyit jegyzek meg: vetkezzünk le minden tervelt hiúságot, önérdéket, s melyes ellen vagy rokonszenvet, a közös szeretetével csoportosuljunk e szent ügy oltára körül. Szeressük jobban az ügyet, mint önmagunkat, barátainkat és barátónkat; osszassuk el az intézet iránt annyit oldalról jövő előítéleteket, bizalmatlanságot; valahára állítsunk az intézet mellé rendes szakképzett tanerőket. A kik idáig érdemesítették magukat, alkalmazzuk szakszerűen, állandóan, ezek mellé állítsunk sine irat e studio külső és belső képesítéssel bíró olyan tanítókat és tanítónőket a kik képesek legyenek az intézetet Háromszék megyében a valódi nemzeti mivelődés templomává emelni.

Ha az eddigi hiányos tanerőkkel és tanrendszerral is képes volt ez intézet derék leányokat nevelni, (neveket nem akarok említeni) kik az ország színe előtt dicsőséget szereznek a székegy névnek: minő szép eredményt lehetne fölmutatni minden széprejóra fogékony leányainkkal, ha valahára korunk és vidékünk igényeire képest teljesen berendeznők ezen intézetet?!

— J.

VIDÉKI ÉLET

K. Vá sarhely, 1876. június 16.

Tekintetes szerkesztő ur!

Egy magasztos és valódi keresztény szép tettek a nyilvánosság elő hozására becses lapja hasábjain engedélyezzen egy kis tért.

Gróf Mikes Benedeknél ő ngsa f. hó 12-én a háromszéki Erzsébet árvaléány nevelő intézet Gsz. sz. árvaít, az igazgatóné és árvaanyát három székerral egy egész napra kivette a zabolai fényes kastélyba, s ott e szegény árvaoknak egy kedves és rájuk nézve örökemlékü napot szerzett, gazdagon ellátva őket, s mindenkinek azon kívül e nap emlékére ajándékokat osztogatott, saját gyermekeivel együtt vig játékok között töltette el a napot az árva gyermekekkel.

Az első eset ez, hogy ily örömben részeseültek az intézet árvaí. Szép és magasztos tett s követésre méltó bánta arra, hogy egy művelt lelki urhölgy nagy bántában abban leli vizsgálatását, hogy az intézet árvaínak szerez örömet és boldogságot.

Ez oly tett, mely magában hordja a jutalmat, s nem szorul dicsőretrre. Azonban a nemes lelki, magas műveltségű grófné szerénysége ne legyen általam megsértve, ha e nemes tettét a nyilvánosság előtt felmutatom, követésre méltó példa gyanánt, s e nemes lelki gyengéd tettéért ez árvase-reg nevében a mélyebb köszönettel nyilvánítom. Az ég uraly nemes tetteiben vizsgaltja meg s tartsa meg becses életét hosszú időkre!

Székely János, s. k.
az Erzsébet árvaléány nevelő intézet iskolaszékének elnöke.

S. Szentkirály 1979. június 16. án.

Tekintetes szerkesztő ur!

Egy kegyeletos ünnepélyt kívánok becses lapjában köztudomásra juttatni. A sepsiszentkirály 250 lelket számláló ev. ref. egyházközség ma délutáni 4 órakor tette le isteni tisztelet tartása mellett ujjonnan építendő temploma alapkövét az e célra ujjonnan vásárolt telken, mely a község legszébb helyén van. Tiszteletes lelkészünk beszédében meghatón rajzolta, hogy valamint a Jákob által látott létra a földet az éggel egybe kötötte, melyen isten angyalai fel s alá jártak s ő álmából felébredvén, a feje alá helyezte követ egy isten tiszteletére emelendő oltár alapjává szentelte fel: ugy ezen a lapkővön felépítendő templom lesz a földet éggel, az embert istennel összekötő azon oltár, melyen az ember istenhez emelkedhetik, — felhívja a gyülekezetet, hogy itt minél gyakrabban mutassa be hálálaadzatát. Beszédő végzetével imában ad hálátakat istennek, hogy e kicsiny gyülekezetet ezen régóta tervezett munkájában ennyire megsegítette. Ezután az alapkö helyére tétetvén, a szokásos kalapácsütések megtétele után egy zárimában kéri isten segedelmét a megkezdett építési folyamára, a munkásokra, az egész gyülekezetre, mely az eközben megeredett esőben örömkönnyes szemmel oszlott szét, — minden egyes tagja azon ohajtást táplálván keblében: vajha a templomfelszentelési ünnepélyt megérhetné.

Kerekes Sándor,
megyebíró.

SZINÉSZET.

H. Vá sarhely, 1879. jun. 17.

Kedden (jun. 10.) adatott „Az erkölcsi halott“ Giagometti 5 felvonásos olasz színműve, Zádor Zoltán fordításában. A csekély számú közönség, mely ezen előadást végig nézte, igazán élvezes estében részeseül és sajnáljuk azokat, kik e darabot nem láthaták. Az est hőse kétségkívül Szathmáry volt, ki a börtönből kimenekült, heves szenvedélyektől zaklatott féltékeny férj (Conrad) szerepében valóságos kulfimált és ez által bebizonyította, hogy nemcsak a komikumban, de egybűtt is derrekan megállja helyét. Szathmáry ur sokoldalú tehetség, s a társulat büszke lehet reá. Utána kiemeljük Kazalickýt (Givachino Rivó, apát), a ki helyes fölfogással s mondhatni sikerült enalakitott. A női szereplők közül kitűntek Zádorné (Emma) és Benkó Jolán (Rózália). Az előadás általában igen jól sikerült s a közönség megelégedve távozott a színpökből. A társulat napról napra több-több jeleit adja életrevalóságának és épen azért sajnálattal regisztráljuk, hogy a közönség részéről a megérdemelt pártolásban nem részeseülnek. Sokszor — főleg bérletszűnetek alkalmával — csak egy kong a színpör, s ha a vidékről néhány család be nem látogatna, a színeszek játszhatnának ilyenkor üres padok előtt.

Csütörtök (június 12.) Bérletszűnetben adatott a „Piros bugyelláris.“ Csepreghy Ferenc ezen kitűnő népszínműve sem vonzott a színpörbe olyan közönséget, mely méltó lett volna a darabhoz és ama buzgalomhoz, melylyel a személyzet ezen előadást érdekessé és élvezetessé tenni igyekezett. Oka valószínűleg abban rejlik, hogy e darab már egyszer adatott, még pedig bérletben. Ugy látszik, Sztupa ur a közönséggel szemben igen lovaszig eljárást követ; ugyanis a legujabb és legérdeke-sebb darabokat, melyek érdemesek arra, hogy ily kis városban is kétszer adassanak, először mindig bérletben mutatja be, a mit nem minden szűnigazgató tesz s épen ezért elismerést érdemel. Mind maga a darab, mind pedig az előadás egy első mint másodszere teljesen megnyerte a közönség tetszését. A szereplők egytől egyig jól viselték magukat. Igen szépen játszott Benkó Jolán (Zsófi) és Kazalický (Török Mihály). Ez utóbbi a béke szeretet, jámbor falusi bírót, a kit később a féltékenységgel majdnem kiforgat magából, sikerülten adá. Jól játszott és jól is énekel még Komáromy (Csillag Pál, örmester), ugy szintén Kiss Pista (Kőza Gyurka) is; kinek azonban ajánljuk, hogy a tulajdost — mely hibába e szerepében is párszor beleesett — óvakodjék. Kiemelendő még Zádor (Peták káplár) és Óváryné (Suták Kata cigány-asszony.)